ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci navrhovatele: **Gold Man Sax, a. s.,** se sídlem Štěpánská 633/49, Praha 1, zastoupeného JUDr. Luďkem Lissem, Ph. D., advokátem se sídlem Štěpánská 49, Praha 1, proti žalovaným: **1) Česká republika, jednající Městským soudem v Praze, 2) Městský soud v Praze, 3) předseda Městského soudu v Praze**, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 3. 2010, č. j. 44 Ca 118/2009 - 78,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovaným se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1.] Stěžovatel se kasační stížností domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Praze, kterým byla odmítnuta jeho žaloba brojící proti nečinnosti správního orgánu, spočívající v tom, že žalovaní nepromítli provedení zápisu žalobce do obchodního rejstříku.

[2.] Stěžovatel výslovně označil kasační důvody zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního („s. ř. s."), když tvrdí, že městský soud nesprávně posoudil relevantní právní otázky a současně došlo k vadám řízení, jelikož skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech.

[3.] Nejvyšší správní soud se v rámci posouzení přípustnosti kasační stížnosti musel především důkladně zabývat tím, zda je kasační stížnost podána osobou k tomu oprávněnou, neboť v daném případě lze mít pochybnosti ohledně právní subjektivity

stěžovatele. Stěžovatel je v kasační stížnosti označen svým názvem a dodatkem o právní formě jako „*Gold Man Sax, a. s.*“ Ze soudního spisu však zdejší soud zjišťuje, že návrh na zápis jmenovaného subjektu do obchodního rejstříku byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2009, sp. zn. F 2593/2009 odmítnut a toto usnesení bylo k odvolání stěžovatele následně potvrzeno usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 12. 2009, č. j. 7 Cmo 187/2009 - 70. Na základě těchto skutečností je nepochybné, že stěžovatel jako akciová společnost nemohl vzniknout soudem provedeným zápisem do příslušného rejstříku. Stěžovatel se ale domnívá, že k jeho zápisu (a tedy i k nabytí právní subjektivity) došlo fikcí podle § 200db odst. 3 o. s. ř. Nejvyšší správní soud pak konstatuje, že ze spisového materiálu, který mu byl předložen spolu s podanou kasační stížností, nelze zcela jednoznačně dovodit, zda a jakým způsobem se s touto otázkou vypořádaly soudy rozhodující o stěžovatelově návrhu na zápis do rejstříku. Pokud by byla u stěžovatele jednoznačně zjištěna absence právní subjektivity, musela by být kasační stížnost pro absolutní nedostatek procesní způsobilosti stěžovatele jako nepřípustná odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (k tomu srovnej rozsudek zdejšího soudu ze dne 27. 9. 2005, č. j. 4 As 50/2004 – 59; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). V projednávané věci však není možné takový závěr učinit bez toho, aby soud zkoumal naplnění podmínek pro vznik akciové společnosti fikcí podle § 200db odst. 3 o. s. ř. Tato otázka je ale věcí osobního statutu soukromoprávního subjektu, jejíž rozhodnutí přísluší civilním soudům, a Nejvyšší správní soud proto nemůže o této věci činit závěr, aniž by současně vykročil mimo meze své působnosti. Z toho důvodu považuje zdejší soud za nezbytné kasační stížnost věcně projednat.

[4.] K uplatněným kasačním důvodům soud uvádí, že kasační stížnost brojí proti usnesení krajského soudu, kterým byla žaloba odmítnuta. Na tento případ dopadá zvláštní kasační důvod, upravený pod písm. e) cit. ustanovení s. ř. s. („*Kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*“), který má přednost před důvody ostatními, jelikož subsumuje i situace, definované ostatními kasačními důvody.

[5.] Protože však soud hodnotí každé podání podle jeho obsahu a nikoliv formy, zabýval se v dalším případným naplněním právě tohoto zvláštního kasačního důvodu. K tomu je třeba současně dodat, že kasační stížnost je, s ohledem na její obsah, na hranici věcné projednatelnosti, nicméně jelikož nyní projednávaný případ v podstatě pouze kopíruje kauzu řešenou zdejším soudem v rozsudku sp. zn. 2 Ans 3/2009 (všechna rozhodnutí viz www.nssoud.cz), od něhož není dán žádný rozumný důvod jakkoliv se názorově odchýlit, není z důvodu zájmu na hospodárnosti řízení účelné stěžovatele vyzývat k případnému podrobnějšímu rozvedení jeho argumentace.

[6.] Krajský soud totiž usnesením napadeným nyní projednávanou kasační stížností odmítl žalobu proti nečinnosti správního orgánu, neboť dospěl k závěru, že není dána jeho pravomoc rozhodovat, tzn. jde o neodstranitelný nedostatek podmínky řízení ve smyslu ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V daném případě se totiž stěžovatel domáhal promítnutí zápisu společnosti do databáze obchodního rejstříku, což představuje akt moci soudní, týkající se svojí podstatou vyřizování obchodních věcí. Nejde tedy o správní řízení, jelikož městský soud v daném řízení nevystupoval jako správní orgán, nýbrž jako soud, a proto tuto jeho činnost nebo nečinnost nelze podřadit pod ustanovení § 79 odst. 1 s. ř. s., podle něhož „*ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se*

žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek."

[7.] Tento právní názor krajského soudu považuje Nejvyšší správní soud za správný a z důvodu stručnosti pouze odkazuje na závěry obsažené v citovaném rozsudku sp. zn. 2 Ans 3/2009, který se sice týkal jiného stěžovatele, nicméně tento byl zastoupen stejným advokátem, jako je tomu v nyní projednávané věci, takže lze důvodně očekávat, že je citovaný rozsudek dostatečně znám i nynějšímu stěžovateli. Rovněž ve věci označené sp. zn. 2 Ans 3/2009 šlo totiž o případ, kdy byla odmítnuta žaloba směřující proti nečinnosti Městského soudu v Praze, oddělení obchodního rejstříku a spočívající v tom, že po zápisu do rejstříku obecně prospěšných společností fikcí podle ustanovení § 200db odst. 3 o. s. ř. údajně městský soud nesplnil svou povinnost promítnout tuto skutečnost ve stanovené lhůtě do rejstříku. Jedinou skutkovou odlišností obou případů je to, že ve věci vedené pod sp. zn. 2 Ans 3/2009 se jednalo o obecně prospěšnou společnost, zatímco nyní o akciovou společnost, což však je odlišnost, která nemůže mít na konečné právní závěry žádný vliv.

[8.] Rovněž v nyní projednávané věci je proto třeba vycházet ze skutečnosti, že pravomoc správních soudů rozhodovat o ochraně proti nečinnosti správního orgánu je založena ustanovením § 4 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Z výše citovaného ustanovení § 79 odst. 1 s. ř. s. plyne, že při posouzení přípustnosti žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu je nutno zhodnotit splnění několika podmínek. Žaloba je přípustná pouze proti (1.) nečinnosti správního orgánu, pokud žalobce (2.) bezvýsledně vyčerpal prostředky k ochraně proti nečinnosti podle procesního předpisu příslušného pro řízení před takovým orgánem a (3.) pokud nečinnost žalovaného orgánu spočívá v opomenutí vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Z uvedených předpokladů proto musí soud v každé věci vážit, zda žalovaný jednal v postavení správního orgánu ve smyslu soudního řádu správního (k tomu srovnej rozsudek zdejšího soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 8 Ans 2/2005 – 63). Nejinak je tomu i v nyní projednávané věci, v níž ostatně stěžovatel nezákonnost napadeného usnesení městského soudu spatřuje právě v nesprávném posouzení této právní otázky.

[9.] Správními orgány jsou podle § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zejména orgány moci výkonné, orgány územního samosprávného celku, jakož i fyzické nebo právnické osoby nebo jiné orgány, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. Soudy naproti tomu rozhodují jako orgány nezávislé moci soudní (čl. 81 Ústavy) a s ohledem k principu dělby moci jako jednomu ze stěžejních principů demokratického právního státu tedy nemohou při výkonu soudní pravomoci současně vystupovat v pozici orgánů moci výkonné. Soudy se proto mohou nacházet v postavení správních orgánů pouze tehdy, pokud jednají mimo vlastní výkon soudnictví. Tak je tomu především při plnění jejich úkolů na úseku státní správy soudů. Z judikatury Ústavního soudu, který klade důraz na důsledné odlišení jurisdikční a výkonné části soudní moci (srov. např. nález ze dne 4. 12. 1997, sp. zn. III. ÚS 218/97; veškerá zde citovaná judikatura Ústavního soudu je dostupná na http://nalus.usoud.cz), však vyplývá, že: „*výkon státní správy soudů neodpovídá svojí povahou obecnému vymezení výkonu státní správy. Jedná se v tomto případě o specifickou činnost vykonávanou pouze uvnitř soudní soustavy a podmiňující více či méně vlastní rozhodovací činnost soudů*" (nález ze dne 11. 7. 2006, sp. zn. Pl. ÚS 18/06). Vedle toho vystupují soudy v postavení správních orgánů i v případech, dotýká-li se jejich činnost práv a povinností fyzických a právnických osob

v oblasti veřejné správy. Zde lze uvést situace, kdy soud rozhoduje o odvolání znalce nebo tlumočníka podle § 20 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (srov. rozsudky zdejšího soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 As 67/2004 – 45, a ze dne 1. 3. 2007, č. j. 2 As 69/2006 - 61), nebo případy, kdy vyřizuje žádosti o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V těchto a obdobných situacích přichází v úvahu přezkoumání postupu obecného soudu či jeho funkcionáře jednajícího v pozici správního orgánu správním soudem.

[10.] V nyní projednávané věci stěžovatel nečinnost žalovaného (*poznámka:* stěžovatel sice v žalobě označil jako žalované tři subjekty, nicméně ve všech případech se jedná o Městský soud v Praze, který je státním orgánem a v jeho čele stojí předseda) spatřuje v nepromítnutí zápisu akciové společnosti do příslušného rejstříku. Právní úprava řízení ve věcech obchodního rejstříku je obsažena v § 200a a násl. o. s. ř. Rejstříkový soud tedy v řízení o návrhu na zápis akciové společnosti postupuje podle občanského soudního řádu a není proto pochyb o tom, že jedná v rámci výkonu soudní pravomoci. Samotné promítnutí zápisu do rejstříku je pak úkonem, jenž je soud povinen, při splnění zákonem stanovených podmínek, provést rovněž na základě občanského soudního řádu, a který je úzce spojen s řízením o návrhu na rejstříkový zápis. Vzhledem k výše uvedenému tedy lze uzavřít, že i v případě promítnutí zápisu do rejstříku soud jedná v rámci výkonu moci soudní a nikoliv jako orgán státní správy soudů. Stěžovateli tak nelze přisvědčit v názoru, že městský soud rozhodl nezákonně, pokud jeho žalobu odmítl.

[11.] Soud dále připomíná, že mohou nastat situace, kdy dojde ke sporu mezi navrhovatelem a rejstříkovým soudem ohledně toho, zda došlo ke splnění podmínek pro zápis fikcí, jenž je soud následně povinen do rejstříku promítnout. Pokud v takovém případě soud zápis do rejstříku nepromítne, může se tak stát nikoliv v důsledku prostého opomenutí, ale naopak proto, že podle názoru soudu fikce zápisu vůbec nenastala. Pokud by proto správní soud, u něhož by byla podána žaloba na ochranu před nečinností rejstříkového soudu, přistoupil k věcnému projednání takové žaloby, musel by se nejprve zabývat správností jeho závěrů ohledně toho, zda skutečnost zakládající povinnost promítnutí zápisu do rejstříku v daném případě opravdu nastala. Tím by ovšem došlo k faktickému přezkumu postupu civilního soudu soudem správním; k tomu však správní soud není oprávněn.

[12.] Na základě všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 in fine s. ř. s.).

[13.] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšným žalovaným náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovaným právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.)

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. července 2010

JUDr. Vojtěch Šimíček

předseda senátu